

узгодженість ступенів і етапів навчально-виховної роботи... характеризується усвідомленням пройденого на новому, більш високому рівні, підкресленням набутих знань новими, розкриттям нових зв'язків, завдячуючи чому якість знань, умінь і навичок підвищується».

А. Сманцер виділив такі напрями визначення принципу наступності: опора на опрацьований матеріал, розвиток наявних компетентностей, установа різноманітних зв'язків, повторення навчального матеріалу на більш високому рівні, розкриття основних ідей, перспективність у вивченні навчального матеріалу при переході від одного ступеня навчання до подальшого.

Як наголошує О. Кононко, наступність – це перш за все зв'язок між завданнями, змістом і методами, які використовуються на граничних вікових етапах.

Таким чином, наступність у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи утворює простір для реалізації в педагогічному процесі єдиної, динамічної та перспективної системи виховання і навчання, що сприяє зближенню умов виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Завдяки цьому перехід до нових умов шкільного навчання здійснюється з найменшими для дітей психологічними труднощами. При цьому забезпечується природне і комфортне їх входження в нові умови, що сприяє підвищенню ефективності виховання і навчання учнів з перших днів перебування в школі.

УДК 378.015.3:159.922.6

Л.О.БЕГУН-ТРАЧУК
Мукачівський державний університет

ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Гармонійний розвиток творчої особистості в процесі навчання гри на фортепіано Сучасні соціально-економічні, політичні, культурні перетворення висувають підвищені вимоги до вчителя, що породжує проблеми у сфері професійної самореалізації, а також в його функціонування як фахівця. Серед них однією з найгостріших вважається «синдром професійного вигорання». В останні роки спостерігається значне поживлення інтересу вітчизняних психологів до дослідження проблеми професійного вигорання” представників комунікативних професій, що відповідає пріоритетному напрямку сучасної психології здоров'я і психологічної практики. Запозичуються, адаптуються чи розробляються авторські теоретико-інтерпретаційні моделі, психодіагностичні методики, прикладні профілактично-корекційні програми, в яких використовуються різноманітні засоби психологічної роботи з людьми, для яких характерним є даний синдром. У цьому контексті особливого значення набуває вивчення проблеми профілактики «професійного вигорання» викладача. Виснажений, знесилений та емоційно «згаслий» викладач не здатен

продуктивно працювати, оскільки у нього знижується рівень психологічної готовності до інноваційної діяльності, особистісного та професійного самовдосконалення, погіршуються взаємини з адміністрацією, колегами, батьками та учнями.

Традиційно «професійне вигорання» трактується як довготривала стресова реакція, що виникає внаслідок впливу на особистість фахово притаманних стресів у професіях типу «людина-людина». Фахівець з таким синдромом характеризується емоційним виснаженням (людина відчуває, що не може віддаватися роботі так, як раніше), деперсоналізацією (розвивається негативне ставлення до клієнтів, пацієнтів, учнів), редукцією особистісних досягнень (негативне самосприйняття в професійному плані), а також захисною реакцією у формі часткового або повного виключення емоцій у відповідь на психотравмуючі впливи [1].

В останні роки з'явилося багато робіт, у яких безпосередньо чи у зв'язку з вивченням інших проблем досліджується синдром професійного вигорання". Зокрема, звертається увага на обґрунтування сутнісного змісту та структури професійного вигорання" (М. Буриш, Л. Карамушка, М. Лейтер, К. Маслач, С. Максименко, Е. Махер, Ф. Сторлі, Б. Перлман, Е. Хартман, Р. Шваб), аналіз детермінант синдрому професійного вигорання" (М. Борисова, Т. Зайчикова, Х. Кюйнарпуу, К. Малишева, В. Орел, Т. Форманюк), розробку психодіагностичного інструментарію (В. Бойко, Н. Водоп'янова, Дж. Грінберг, Т. Ронгинська, А. Рукавішніков, А. Серебрякова, О. Старченкова), пошук засобів профілактики та корекції зазначеного синдрому (О. Козлова, К. Кондо, Д. Трунов, Х. Фрейденбергер).

Синдром «професійного вигорання» – це багатокомпонентне, динамічне утворення, в процесі розвитку якого відбуваються деструктивні зміни в професійно-особистісному становленні і механізмах саморегуляції та забезпечення працездатності. Інтегральними наслідками «професійного вигорання» є емоційне виснаження, деперсоналізація, редукція професійних обов'язків.

Аналіз проблеми виявив необхідність профілактики «професійного вигорання» викладачів, реалізації комплексного психотехнічного підходу до роботи з ресурсами їх професійно-особистісного становлення як одними з психологічних засобів попередження і подолання цього феномену.

Профілактика професійного «вигорання» повинна базуватися на уявленні про його психологічні засоби як детерміновані соціокультурними формувальними впливами психотехнічні знаряддя та конгеніальні їх знаково-символічній природі внутрішньоособистісні ресурси-прийоми суб'єктного самовпливу.

Поглиблення теоретичних уявлень про професійне «вигорання» фахівців різного профілю, удосконалення психотехнологій попередження та подолання цього синдрому з урахуванням специфіки професійної діяльності є необхідною складовою підвищення рівня сучасної освіти.

Література

1. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядипломної освіти / За наук. ред. С.Д.Максименка, Л.М.Карамушки, Т.В.Зайчикової – К. : Міленіум, 2004. – 264 с.

УДК 378.015.31:784:[373.011.3-051:78]:3

А.Р. БОГДАН

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В ПРОЦЕСІ ОПАНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СПІВАЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ

Розвиток національної системи освіти в Україні як необхідний елемент розбудови самостійної держави вимагає вдосконалення існуючих форм і методів роботи майбутнього вчителя. Важливе місце посідає питання процесу підготовки викладача музики, який перш за все є вчителем, вихователем і виконавцем. Адже, саме вчителі музичного мистецтва повинні забезпечити пріоритетний розвиток високої моральності художньо-естетичних цінностей та смаків учня.

У наш час спостерігається великий інтерес до вокального мистецтва серед дітей і молоді. Зростає кількість співочих колективів, відкриваються численні вокальні студії, в музичних і загальноосвітніх школах організовуються вокальні класи, у яких є можливості вибору для оволодіння будь-якими видами вокального виконавства – академічний, народний, естрадний спів. Щорічно в нашій країні й за кордоном проводиться значна кількість вокальних конкурсів за участю дітей і молоді різних вікових категорій, що говорить про надзвичайну популярність даного виду творчості.

Питання формування вокальної культури співаків висвітлювали у своїх працях українські автори: В. Антонюк, Л. Василенко, Н. Гребенюк, та інші.

Під «вокальною культурою» ми розуміємо, здатність до втілення художньо-образного змісту вокального твору шляхом використання сукупності вокально-хорових навичок, які характеризуються точною інтонацією під час передачі вокальної мелодії; точною атакою звука, м'якою чи твердою відповідно до характеру виконуваного твору; кантиленою, артикуляцією; точністю передачі ритмічного рисунка, темпу, врахування під час виконання вказівок автора; вільним та природним звукоутворенням відповідно до узгодженої роботи голосового апарату; правильним фразуванням; емоційністю та музикальністю виконання; тембральним забарвленням звуку; відчуттям стилю виконуваного твору; художньо-виконавською культурою.

Вокальна культура майбутнього вчителя музики є складним феноменом, що характеризується багаторівневою структурою. До важливих компонентів структури вокальної культури, на наш погляд, належать:

- *мотиваційно-спрямований*, який виражає інтерес студентів та захопленість їх вокально-виконавською діяльністю, націленість на

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>